

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie protestu wyborczego T. P.

z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokuratora Generalnego

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 17 czerwca 2025 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

Paweł Czubik Paweł Księżak Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 5 czerwca 2025 r. (data prezentaty z Biura Podawczego Sądu Najwyższego – 10 czerwca 2025 r.) T. P. (dalej jako: „Skarżący”) wniósł protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wnosząc o unieważnienie wyborów prezydenckich i przeprowadzenie ponownych.

Uzasadniając powyższe stanowisko Skarżący wskazał na naruszenie art. 107 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2025, poz. 365, dalej: „k.wyb.”) polegające na naruszeniu ciszy wyborczej poprzez publikacje w mediach społecznościowych i informacyjnych oraz w relacje telewizyjne i radiowe dotyczące wybryku członków Obwodowej Komisji Wyborczej

nr [...] w W., którzy zakładając czerwone korale mieli tą drogą dokonywać agitacji wyborczej, a w konsekwencji utracić przymiot bezstronności.

W dalszej części Skarżący nadmienił, że jego protest wyborczy nie dotyczy samego wybryku w ww. komisji wyborczej, ale tego, że informacje o nim zostały wykorzystane i bardzo szeroko rozpowszechnione przez prawicowych polityków, publicystów i ich zwolenników, którzy tą drogą mieli zniechęcać do głosowania na Rafała Trzaskowskiego.

W odpowiedzi na wezwanie Sądu Najwyższego Państwowa Komisja Wyborcza (dalej jako: „PKW”) wyraziła opinię, zgodnie z którą protest Skarżącego powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu z uwagi na to, że żaden z zarzutów nie dotyczy ustawowych przesłanek do jego wniesienia, a także w związku z tym, że nie przedstawiono oraz nie wykazano żadnych dowodów, na których oparto zarzuty.

Tożsamą opinię wyraził Prokurator Generalny stwierdzając, że protest Skarżącego nie spełnia warunków określonych w art. 321 § 1 w zw. z art. 82 § 1 k.wyb.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.) wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Zasady i tryb przeprowadzania wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej oraz warunki ważności tych wyborów określa Kodeks wyborczy (k.wyb.).

Zgodnie z art. 321 § 1 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu

Najwyższego. Jak stanowi § 3 wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

W art. 82 § 1 k.wyb. wskazano, że przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: (pkt 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub (pkt 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb.

Odnosząc powyższe do rozpatrywanego protestu wyborczego, Sąd Najwyższy uznał, iż Skarżący nie wskazał, do naruszenia których przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mających wpływ na wynik wyborów lub do jakiego przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów, jego zdaniem, doszło. Sformułowane w proteście wyborczym zarzuty odnosiły się do art. 107 k.wyb. tzn. przepisu regulującego ciszę wyborczą. Nie jest to zatem przepis „dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów”. Tym samym również nie mieści się on w zakresie protestu wyborczego jaki wyznacza art. 82 § 1 k.wyb.

Podstawowym celem protestu przeciwko ważności wyborów jest ochrona indywidualnych uprawnień wyborcy, dlatego też jego zarzuty muszą być konkretne, odnoszące się do ściśle określonej sytuacji dotyczącej danego wyborcy, nie zaś abstrakcyjne – dotyczące hipotetycznego wpływu złamania ciszy wyborczej na ostateczny wynik wyborów. Rolą protestu wyborczego jest także kwestionowanie ważności wyborów lub wyboru określonej osoby, z powodu dopuszczenia się przestępstwa lub deliktu wyborczego rzutującego na przebieg głosowania, ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów.

Jedynie pośrednim celem protestu jest zapewnienie prawidłowości procesu wyborczego jako całości.

Niezależnie od powyższego należy podnieść, że Skarżący w proteście nie przytacza dowodów na poparcie swoich zarzutów. Sąd Najwyższy w swoim dotychczasowym orzecznictwie wielokrotnie podkreślał, że ciężar dowodu spoczywa na osobie, która wnosi protest. Nie może być zatem tak, że zaledwie uprawdopodobniony *post factum* własnym oświadczeniem protest będzie odnosił zamierzony skutek. Taka uproszczona ocena byłoby rozwiązaniem dysfunkcyjnym dla całego procesu wyborczego i mogłaby prowadzić do działań obstrukcyjnych ze strony osób, które nadużywając swego prawa z różnych powodów nie chcą zaakceptować ustalonych wyników wyborów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2019 r., I NSW 65/19). Konstrukcyjnym warunkiem protestu wyborczego jest zatem takie sformułowanie zarzutów popełnienia konkretnych przestępstw lub naruszeń kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku wyborów, które poparte są dowodami, a nadto wykazują naruszenie własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu protestującego. Przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty abstrakcyjne, hipotetyczne, dotyczące innych osób, bliżej nieokreślone, niezwiązane ściśle z sytuacją prawną protestującego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2023 r., I NSWR 775/23).

Powyższych elementów protest wyborczy Skarżącego nie spełniał, gdyż poza ogólnym sformułowaniem zarzutów nie przytoczył on żadnych okoliczności – dowodów, które mogłyby zostać poddane weryfikacji przez Sąd Najwyższy, w ramach rozpoznania protestu. Z powyższych względów protest nie spełnia wymogu, o którym mowa w art. 321 § 3 k.wyb.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 322 §1 zd. 1 k.wyb., Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

Paweł Czubik Paweł Księżak Maria Szczepaniec

[J.M.]

[r.g.]